

MEMO

Onderwerp:	Consequenties uitstel inwerkingtreding Omgevingswet
Opsteller:	A. Busweiler/N. Baars
Datum:	3 november 2022

Besluitpunten:

1. Kennis te nemen van de consequenties van het uitstel van de inwerkingtreding van de Omgevingswet voor de ODG
2. Kennis te nemen van koers van de organisatie gelet op de onzekerheid van de voorgenomen datum van inwerkingtreding, namelijk dat de continuïteit van de dienstverlening prioriteit heeft boven het administratief optimaal inrichten van alle processen op de datum van 1 juli 2023
3. Ten aanzien van de verhoogde deelnemersbijdrage ten behoeve van uitvoeringskosten Omgevingswet te kiezen voor optie 2: de post Uitvoeringskosten Omgevingswet schuift door, in 2023 wordt een deel van het geld gebruikt om het tekort op de overhead te dekken dat ontstaat door het uitstel in combinatie met de business case bouw, en gaat er geld terug naar de deelnemers

Samenvatting

1. Inhoudelijke consequenties	
a) Koers organisatie ten aanzien van de beoogde datum van inwerkingtreding	<ul style="list-style-type: none"> – De continuïteit van onze dienstverlening staat voorop, dat we administratief gezien al onze processen optimaal hebben ingericht op de datum van 1 juli 2023 is ondergeschikt aan dat belang. – Het opleiden en oefenen om ons voor te bereiden op de nieuwe wet gaat door, inclusief coördinatie en regionale inspanningen.
b) Overdracht basistaken	<ul style="list-style-type: none"> – Overdracht basistaken onder het Bor (totaal 2,0 fte) door basistaakgemeenten gaat door. – Overdracht minder complexe milieutaken wordt uitgesteld tot het moment van inwerkingtreding van Omgevingswet.
c) Bodemtaken	<ul style="list-style-type: none"> – Met het uitstel van de Omgevingswet worden de gemeenten op een later moment bevoegd gezag voor de bodemtaken en gaan de afspraken voor de uitvoering van deze taken op een later moment in.
d) Gemeenschappelijke regeling	<ul style="list-style-type: none"> – Niet direct invloed op de planning. Vaststelling van de gewijzigde GR eind 2023 lijkt haalbaar.
e) Inrichting VTH-systeem	<ul style="list-style-type: none"> – Het VTH-systeem zal worden ingericht op de huidige processen en op de processen die horen bij de Omgevingswet.
f) U&H-strategie	<ul style="list-style-type: none"> – De U&H-strategie die momenteel wordt voorbereid is zoveel mogelijk gebaseerd op de Omgevingswet. De ambtelijke werkgroep bespreekt of het uitstel van de Omgevingswet aanleiding vormt om het vaststellen van de strategie uit te stellen.
2. Financiële consequenties	

a) Businesscase Bouw en overhead	– Er ontstaat een gat in het overheadbudget, omdat tegenover de krimp als gevolg van de businesscase Bouw nog niet de inbreng van de minder complexe milieutaken staat.
b) Jaaropdrachten 2023 en begrotingswijziging 2023	– De jaaropdrachten die ambtelijk in voorbereiding zijn zullen worden gewijzigd. De gewijzigde jaaropdrachten zullen worden gebaseerd op de jaaropdrachten 2022 met een klein aantal wijzigingen. – Omdat de jaaropdrachten moeten worden gewijzigd en vanwege een aantal andere onzekerheden (businesscase Bouw, specifieke uitkeringen Interbestuurlijk Programma en Energietoezicht, lopende cao-onderhandelingen) kunnen wij op dit moment nog geen begrotingswijziging 2023 aanbieden. De begrotingswijziging wordt in de eerstvolgende vergadering in 2023 aangeboden.
c) Budget implementatiekosten Omgevingswet	– Van het bestuur wordt gevraagd een besluit te nemen ten aanzien van de verhoogde deelnemersbijdrage ten behoeve van de uitvoeringskosten Omgevingswet (€485.000 in 2023 en 2024).

Inleiding

Op 14 oktober jl. heeft de Minister zijn Voortgangsbrief over de implementatie van de Omgevingswet aan de Tweede Kamer gestuurd. In de brief geeft de Minister aan dat hij aankoerst op inwerkingtreding van de Omgevingswet per 1 juli 2023. Of dit daadwerkelijk de datum van inwerkingtreding wordt is niet zeker. De Minister heeft aangegeven dat hij op deze datum koerst, het moet nog blijken of hiervoor voldoende draagvlak bestaat.

In dit memo gaan we in op de consequenties van het uitstel van de inwerkingtreding van de Omgevingswet voor de ODG.

1. Inhoudelijke consequenties

a) Koers organisatie ten aanzien van de beoogde datum van inwerkingtreding

Zoals hierboven aangegeven heeft de Minister aangegeven dat hij koerst op inwerkingtreding van de Omgevingswet per 1 juli 2023, maar is het onzeker of dit daadwerkelijk de datum van inwerkingtreding wordt. Gelet op de onzekerheid rond de datum van 1 juli 2023 heeft de directie uitgesproken dat voor de organisatie de prioriteit ligt bij het borgen van de continuïteit van onze dienstverlening. Het belang dat onze huidige werkwijze doorgang kan vinden staat voorop. Dat we administratief gezien al onze processen optimaal hebben ingericht op de datum van 1 juli 2023 is ondergeschikt aan dat belang, ook om dubbel werk en desinvesteringen zoveel mogelijk te voorkomen.

Ook al is de wet opnieuw uitgesteld en blijft de nieuwe datum van inwerkingtreding onzeker, het blijft van belang dat wij ons voorbereiden op de inwerkingtreding van de nieuwe wet. Ook de komende periode zullen medewerkers opgeleid en getraind worden en oefenen met de nieuwe wet, die ingrijpende veranderingen in het werk tot gevolg heeft. Ook de bijbehorende interne coördinatie en externe afstemming moet worden gecontinueerd, waar eerder rekening

werd gehouden met afbouw. Met name de inzet op regionale samenwerking (o.a. ketentesten) zal aandacht blijven vragen.

b) Overdracht basistaken

Per 1 januari 2023 brengen de basistaakgemeenten de basistaken onder de huidige wetgeving (Besluit Omgevingsrecht, Bor) in. Het gaat hier om totaal 2,0 fte.

Beoogd was dat zij daarnaast vanaf 1 maart 2023 de minder complexe milieutaken zouden overdragen. Nu de inwerkingtreding van de Omgevingswet is uitgesteld vindt de overdracht van de minder complexe milieutaken ook later plaats. Als de Omgevingswet op 1 juli 2023 in werking treedt, zoals de Minister voor ogen heeft, worden de minder complexe milieutaken per die datum ingebracht (ervan uitgaande dat er voldoende voorbereidingstijd is).

c) Bodemtaken

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet worden de gemeenten bevoegd gezag voor een aantal bodemtaken, die tevens onderdeel worden van het basistakenpakket en dus bij de Omgevingsdienst dienen te worden ondergebracht. Er is een voorstel uitgewerkt om deze taken vanaf inwerkingtreding van de Omgevingswet tot 1 januari 2025 door de huidige bevoegde gezagen (provincie en gemeente Groningen) te laten uitvoeren. Met het uitstel van de Omgevingswet zullen deze afspraken op een later moment ingaan en is de overgangsperiode korter.

d) Gemeenschappelijke regeling

Het uitstel van de Omgevingswet heeft niet direct invloed op de planning voor wijziging van de GR. Een voorstel op hoofdlijnen voor wijziging van de GR, waarin de wijzigingen als gevolg van de Omgevingswet zijn meegenomen, is vastgesteld door het AB. Op basis van de huidige planning lijkt vaststelling van de gewijzigde GR door raden/staten eind 2023 haalbaar.

e) Inrichting VTH-systeem

Vanaf 1 juli 2023 zal de ODG met het nieuwe VTH-systeem werken. Gelet op de koers die wij als organisatie willen varen als het gaat om de nieuwe beoogde datum van inwerkingtreding (zie boven onder a) zullen wij het VTH-systeem allereerst inrichten op de processen onder de huidige wetgeving, om zo de continuïteit van onze dienstverlening te borgen. Als in maart blijkt dat de datum van inwerkingtreding daadwerkelijk op 1 juli 2023 blijft staan dan kunnen we een inhaalslag maken en de processen die horen bij de Omgevingswet in het systeem toevoegen. Met het nieuwe VTH-systeem hebben we een wendbaar en flexibel systeem waarmee dit een haalbare aanpak is, zo heeft onze leverancier ons verzekerd.

f) Uitvoerings- en Handhavingsstrategie (U&H-strategie)

Wij nemen deel aan de werkgroep van opdrachtgevers die de uniforme U&H-strategie voorbereidt. Deze strategie is zoveel mogelijk gebaseerd op de Omgevingswet. De planning is dat de opdrachtgevers de strategie begin 2023 vaststellen. De ambtelijke werkgroep bespreekt medio november of het uitstel van de Omgevingswet aanleiding vormt om ook het vaststellen van de U&H-strategie uit te stellen.

2. Financiële consequenties

a) Businesscase Bouw en overhead

De gemeente Midden-Groningen heeft inmiddels het besluit genomen om de bouwtaken terug te trekken uit de ODG. De consequentie van dit besluit en van de businesscase voor het

volledige takenpakket bouw is dat het overheadbudget daalt met €745.000. (Dit is het effect ná verrekening van de frictiekosten met de gemeente Midden-Groningen.) Circa twee-derde van deze overhead betreft de inzet van personeel, en dit zijn de medewerkers die een belangrijke rol spelen in het verwezenlijken van de ambities voor de ODG op het gebied van de arbeidsmarktaanpak en de implementatie van het nieuwe VTH-systeem en datagestuurde werken. Een verlaging van het overheadbudget heeft hiermee een belangrijke impact op de ambities voor de ODG.

Een deel van de impact kan worden beperkt doordat andere taken van de ODG groeien, zoals de inbreng van basistaken onder de Omgevingswet en de extra inzet op energietoezicht die wordt gefinancierd door het Rijk. Als gevolg van het uitstel van de Omgevingswet staat er tegenover de krimp als gevolg van de businesscase Bouw nog niet een uitbreiding van het takenpakket als gevolg van de overdracht van de minder complexe milieutaken. Als de Omgevingswet in werking treedt op 1 juli 2023 ontstaat er een tekort in het overheadbudget van €125.000. Als de Omgevingswet in werking treedt op 1 januari 2024 gaat het om een tekort van €250.000.

b) Jaaropdrachten 2023 en begrotingswijziging 2023

De accountmanagers van de ODG zijn met de opdrachtgevers in gesprek over de jaaropdrachten 2023. De jaaropdrachten zijn voorbereid met het uitgangspunt dat de Omgevingswet per 1 januari 2023 in werking treedt. Een aanpassing is daarom noodzakelijk. De gewijzigde jaaropdrachten zullen worden gebaseerd op de jaaropdrachten 2022, met een klein aantal wijzigingen:

- a) De wijziging van het basistakenpakket onder het Bor, die leidt tot een overdracht van in totaal 2,0 fte aan taken door de basistaakgemeenten aan de ODG (opgenomen in begroting 2023).
- b) Als er als gevolg van de realisatie grote veranderingen in aantallen zijn. Een voorbeeld is het aantal asbestzaken voor de gemeente Groningen, dat aanzienlijk hoger uitvalt dan vooraf was ingeschat.
- c) Het gewijzigde kengetal voor bodemmeldingen, zoals afgesproken met het VTH-platform (de bodemmeldingen worden in minder tijd afgedaan door een efficiëntere werkwijze)

De consequentie van het feit dat we zo laat in het jaar de jaaropdrachten voor volgend jaar nog moeten aanpassen, is dat wij op dit moment geen begrotingswijziging 2023 kunnen aanbieden. Sinds de inwerkingtreding van het nieuwe financieringsmodel is onze werkwijze dat u in principe ieder najaar, voordat het nieuwe jaar daadwerkelijk start, een begrotingswijziging voor het komende jaar ontvangt die is gebaseerd op de definitieve jaaropdrachten.

Naast het uitstel van de inwerkingtreding van de Omgevingswet is er momenteel nog een aantal onzekerheden, die maken dat het lastig is om op dit moment een begrotingswijziging 2023 te maken. Hierbij moet gedacht worden aan de business case bouw, de specifieke uitkeringen voor het Interbestuurlijk Programma en Energietoezicht en de lopende cao-onderhandelingen. Het is momenteel nog niet duidelijk wat de precieze impact is op de begroting 2023.

We verwachten dat we eind van dit jaar meer duidelijkheid hebben over bovenstaande onderwerpen, zodat we in de eerstvolgende vergadering van 2023 (januari DB/februari AB) een gewijzigde begroting 2023 aan u kunnen presenteren.

c) Verhoging deelnemersbijdrage voor uitvoeringskosten Omgevingswet (zie ook bijlage)

In de begroting 2023 (en 2024) zijn de deelnemersbijdragen incidenteel verhoogd met een bedrag van €485.000 voor uitvoeringskosten Omgevingswet. Het bestuur kan hier op verschillende manieren mee omgaan.

Optie 1. De post Uitvoeringskosten Omgevingswet schuift door, in 2023 gaat er geld terug naar de deelnemers

Het uitstel van de inwerkingtreding van de Omgevingswet betekent dat de hogere uitvoeringskosten als gevolg van de Omgevingswet nog niet per 1 januari, maar per 1 juli of nog later zullen optreden. Een optie is om de post Uitvoeringskosten Omgevingswet mee te laten bewegen met het moment van inwerkingtreding.

Als de wet op 1 juli 2023 in werking treedt, betekent dat dat er voor 2023 een post van €242.500 voor uitvoeringskosten Omgevingswet op de begroting blijft staan, voor de tweede helft van het jaar. Het voorstel is om daarnaast de kosten van de projectleider Omgevingswet (€25.000 voor een half jaar) uit deze post te dekken. Het resterende deel van de middelen voor 2023 (€217.500) gaat terug naar de deelnemers.

Voor uitvoeringskosten Omgevingswet blijft dan voor 2024 een post van €485.000 op de begroting staan en voor de eerste helft van 2025 €242.500. Het afgesproken evaluatiemoment van deze aanvullende bijdrage schuift ook mee.

Als de wet op 1 januari 2024 in werking treedt, dan worden de kosten van de projectleider Omgevingswet voor een heel jaar (€50.000) uit de post Uitvoeringskosten Omgevingswet gedekt, en het restant (€435.000) teruggegeven aan de deelnemers. De post Uitvoeringskosten Omgevingswet komt voor 2024 en 2025 op de begroting.

Optie 2. De post Uitvoeringskosten Omgevingswet schuift door, in 2023 wordt een deel van het geld gebruikt om het tekort op de overhead te dichten, en gaat er geld terug naar de deelnemers

Zoals aangegeven ontstaat er door het samenkomen van de businesscase Bouw en het uitstel van de Omgevingswet een tekort op het overheadbudget, wat een effect heeft op de ambities voor de ODG. Het bestuur kan ervoor kiezen om het vraagstuk met betrekking tot de overhead apart te beschouwen; het bestuur kan er echter ook voor kiezen om, nu er een besluit moet worden genomen ten aanzien van de vrijvallende middelen, deze twee vraagstukken in samenhang met elkaar te beschouwen.

Als variant op optie 1 zou het bestuur kunnen besluiten om een deel van de middelen die in 2023 niet nodig zijn voor de hogere uitvoeringskosten als gevolg van de Omgevingswet, te benutten om het tekort op de overhead te dichten. De middelen kunnen worden ondergebracht in een bestemmingsreserve, zodat deze kunnen worden benut bij het realiseren van de ambities op het gebied van de arbeidsmarktaanpak en de implementatie van het nieuwe VTH-systeem/datagestuurde werken die met de verlaging van het overheadbudget onder druk komen te staan.

Als de wet op 1 juli 2023 in werking treedt, blijft er voor 2023 een post van €242.500 voor uitvoeringskosten Omgevingswet op de begroting staan, voor de tweede helft van het jaar. Daarnaast worden de kosten van de projectleider Omgevingswet (€25.000 voor een half jaar) uit deze post gedekt. Het tekort dat ontstaat op de overhead bedraagt €125.000 en wordt ook

uit deze post gedekt. Het resterende deel van de middelen voor 2023 (€92.500) gaat terug naar de deelnemers.

Voor uitvoeringskosten Omgevingswet blijft dan voor 2024 een post van €485.000 op de begroting staan en voor de eerste helft van 2025 €242.500. Het afgesproken evaluatiemoment van deze aanvullende bijdrage schuift ook mee.

Als de wet op 1 januari 2024 in werking treedt, dan worden de kosten van de projectleider Omgevingswet voor een heel jaar (€50.000) uit de post Uitvoeringskosten Omgevingswet gedekt. Het tekort op de overhead bedraagt dan €250.000 en wordt ook uit deze post gedekt. Het restant voor 2023 (€185.000) wordt teruggegeven aan de deelnemers. De post Uitvoeringskosten Omgevingswet komt voor 2024 en 2025 op de begroting.

Beoordeling opties

- Optie 1 is financieel gezien de meer zuivere optie. De uitvoeringskosten Omgevingswet en het overheadbudget zijn twee verschillende onderwerpen en worden ook gescheiden gehouden.
- Optie 2 is de meer pragmatische optie. In termen van de beeldvorming kan het wenselijk zijn dat er niet eerst geld wordt teruggegeven aan de deelnemers vanwege de uitvoeringskosten Omgevingswet en vervolgens om een extra bijdrage wordt gevraagd vanwege het tekort dat ontstaat op het overheadbudget.

Het DB heeft geadviseerd te kiezen voor optie 2.

Bijlage. Opties 2c. Verhoging deelnemersbijdrage voor uitvoeringskosten Omgevingswet¹

Huidige situatie

2023	€ 485.000	Invoeringskosten Omgevingswet
2024	€ 485.000	Invoeringskosten Omgevingswet

Optie 1. De post Uitvoeringskosten Omgevingswet schuift door, in 2023 gaat er geld terug naar de deelnemers

– Voor datum inwerkingtreding 1 juli 2023:

2023	€ 25.000	Kosten projectleider
	€ 242.500	Invoeringskosten Omgevingswet
	€ 217.500	Terug naar deelnemers
2024	€ 485.000	Invoeringskosten Omgevingswet
2025	€ 242.500	Invoeringskosten Omgevingswet

– Voor datum inwerkingtreding 1 januari 2024:

2023	€ 50.000	Kosten projectleider
	€ 435.000	Terug naar deelnemers
2024	€ 485.000	Invoeringskosten Omgevingswet
2025	€ 485.000	Invoeringskosten Omgevingswet

Optie 2. De post Uitvoeringskosten Omgevingswet schuift door, in 2023 wordt een deel van het geld gebruikt om het tekort op de overhead te dichten, en gaat er geld terug naar de deelnemers

– Voor datum inwerkingtreding 1 juli 2023:

2023	€ 25.000	Kosten projectleider
	€ 242.500	Invoeringskosten Omgevingswet
	€ 125.000	Dekking tekort overheadbudget
	€ 92.500	Terug naar deelnemers
2024	€ 485.000	Invoeringskosten Omgevingswet
2025	€ 242.500	Invoeringskosten Omgevingswet

– Voor datum inwerkingtreding 1 januari 2024:

2023	€ 50.000	Kosten projectleider
	€ 250.000	Dekking tekort overheadbudget
	€ 185.000	Terug naar deelnemers
2024	€ 485.000	Invoeringskosten Omgevingswet
2025	€ 485.000	Invoeringskosten Omgevingswet

¹ NB. Kosten vermeld in deze bijlage zijn gebaseerd op prijspeil 2022, indexering zal op reguliere wijze plaatsvinden.

